

ACC. N:R M. 14557:1-7

Landskap: Öland Upptecknare: Fritz Carlsson, Alby, Skäddö
Härad: Möckleby Berättare: " " "
Socken: Hulterstad Berättarens yrke: f.d. hem ägare
Uppteckningsår: 1958 Född år 1881 i Henvasa

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Trivari och bröllop. s. 1-7

LUF 71

Fräeri och Bröllop

I de öfversta byarna, vore nu, dommarne
- före 60-års tidsvarn - nästan uteslutande
hållande till varandra som sällskap. Och byarna
- dommen ^{är båda högre} träffades ofta om sommaridagarna
och kvinnorna. Moralen här var mycket hög, och
barnen mellan flickor och pojkar, ansågs icke
omoralisk. De yttre egenskaperna hos kvinnan, som
spelade största rollen, var, att hon hade en vackert
ansikte. Och i öfrigt var glad och bön. Hos mannen,
att han var värdad, och skötarn.

De ekonomiska omständigheterna spelade stor
roll. Den förmögna flickan tog hem en förmögen
bondeson, än en fattig dräng. Och bondesonen tog
hem en förmögen bondedotter, än en fattig pige.
Ett var av livstid. Till händelse dock i Island
att "Kärleken" vände upp och ned på denna för-
hållande.

Omn en yngling började "tycka om" en flicka, gav
han henne någon liten gåva. I byn "Triberga", som är
en stor ölandsby, med 10 fulla hemman, samt en 20 tal
arbetarefamiljer på "meknen". Der jag vistades från omk 18. de
tis 22. år. var nästan hela byn besläktade: då
ungdommarne gifte sig inom byn: även kusiner
ingingo ofta äktenskap: Troligen berodde detta på
att byn var norr, respektive söder om Triberga, låg
på något avstånd, och inga cykler fanns.

Förändrarnas samtycke var inte avgörande, vid
barnens giftermål. De försökte emellertid, om möjligt,
mest av ekonomiska synpunkter, påverka deras
val. Slade exempelvis, en förmögen bondedotter
fatta kärlek till en fattig ~~fattig~~ och desto ofta
omycket och bråkig pojke. försökte de än hindra
en sådant äktenskap. Den släktingen och grannar
instämde i förändrarnas ordörne, så hjälpte
2/ Det nog till att på vederbörande att se sig för

Indringen till en föräldra- och giftade en barn-
giftenshet, vare, dels ekonomiska svårigheter, dels
kärlekslöshet, eller någon, "in spe" karaktärdrag.
Det kunde också en föräldra- tvångade en barn
en gifte sig utan kärlek till en annan. Det då
av ekonomiska orsaker. En kontraktet var
helt obekant med varandra för frihet, förkom
nagot här. Det kunde någon gång, att en gärdfari-
handlare förmedlade äktenskap mellan, för varandra
okända ungdomar. Om i en by fanns flicka
som önskade gifte sig. Så frågade hon, eller hennes
föräldrar gärdfarihandlaren, om han kände någon
ungling som kunde passa. I handlaren's stora
bekantskapskrets, kanske fanns någon sådan, och när
handlaren besökte den familjen, fördes saken på
tal. Därvid handlaren ej förmedlade en framm-
3) hållt om flickans goda sidor, ekonomien icke
enligt. Resultatet blev en kontraktet besökte

varandra, och äktenskap kom till stånd. Med
 eller utan kärlek. Och förmedlaren fick ersättning
 för sin besvär, och hade desslikes förvärvat en god
 grund för framtiden. Om förmedlaren anlätas,
 förde ynglingen - när de sista träffades - sam-
 ställe på honom. Och om "tycke upptäckt", frågade
 ynglingen flickan, om det inte vore lämpligt att
 all förnådd sina öden. Och hon, ja hon "tog och sa
 ja". Och en hands lag. - Kunde ett gammalt och en
 bryts besyrlige övstenskommet. Förstommen
 på änkli förstom en smycke, men en och en.
 Psalmbok skänktes och ring skänktes för brölloret,
 - andrig peng. Om förändrarna på båda sidor
 gillade förbundet, kunde att parterna inbjädes att vara
 varandra. Och då fördes hemgiftet på tal.
 Witken. - när det gädd bondeungdom - bestod av
 4) några häst, ko, lida etc. - Kunde en av vardera parten
 samt en penningesumma, efter rik och tjuvhet.

Sin fästmons grannar och flickvänner, hjälpte
 till på en brudstyrtser, var ej sport, i hettan
 att man gick omkring och sammlade gåvor.
 Bruden förändrar till de till brölloppet. Alla släktingar
 och grannar i byn. Samt prästen och klosteraren bjöds.
 På bruden sammlades byggnads ungdom från hela
 socknen för att "se bruden". Nigon av brudparets släk-
 tingar gick då ut på gården, till den objudna skaran
 och sammlade bjöds på "en sup" av en glas brännvin.
 Lovsexa, och skickade här jag hört om talas, enen jag
 tror jag de varit aktuala här. Man sammlades i
 bröllopgården, der mat och brännvin serverades.
 Sedan brudfästet lämnade bröllopgården på väg
 till kyrkan, tre till föräldarna i stället från gården
 i fullt galopp, fram till kyrkan, här vände de
 och galopperade tillbaka till de mötte brudfästet, här
 vände de åter, reds till kyrkporten, vände åter
 och mötte brudfästet. Så fortänks till även

brudsföjet var framme vid kyrkan. Färdslarna kunde
vara 4-6 stycken, unga brän av de inbjudna
gästerna. Detta var en sed från gammal tid, då
bruden rövades bort. Ryttarna skulle väja bruden
och undanröja eventuella hinder på vägen
samt fungera som brudparets livvakt.
Förning. Under bröllopsfesten sammnades dagen
före. Och bestod av, detemjöl. ägg, & smör och
mjölk. Om pengar sammnades in vid bröllopet
så var det till kyrkan. Någon tog en kate och
gick omkring bland gästerna, berömmande maten.
Dans förekom alltid vid bröllop. Bruden
dansade först med brudgummen, sedan med
hans, och sina egna släktingar. Alla, som kunde,
skulle ju dansa med bruden. De ogifta kvinnorna
skulle försöka att hålla bruden kvar hos sig, och
de gifta försökte draga henne till sig. De
bildade grupper, och streds tappert om

bruden. De gifte segade alltid, och erövade
till slut den unge, som nu skulle komma sin
flickvän, och bli fru.

Dagen, eller dagarna efter bröllopet, tog bruden
avsked av föräldrarna, och följde sin make
till det nya hemmet. En gammal trogen häst,
huskatten, och gårdshunden, fick en smekning
till avsked. Blev det något efterkallas vid
bröllopet, höll den dagen efter, för samma gäster.
Ett viktigt bondbröllop stod ju fördom i dagarna
tre. I en gammal bröllopsvisa säges

Anteligt för prästen, det blev fri hänting, glad
var hela släkten. Visst var han gämn, båd åt och
drack å prata, men en vet respektin.

7/ Fästa följade var han väl ändå. Gubben one nå för
bena kunde stå. Speleman han spela brudmarsch på
fela, så de ven i knuta. Grått står på te, kom h.m.
Men lustigt ska de gå h.m. h.m. för bröllop.